

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusikaosakond

Helitehnoloogia õppekava

Taavi Paomets

AVOID DAVE “ETNOTROONIKA LP”

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja:

Johannes Lõhmus

Kaitsmisele lubatud

Viljandi 2022

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. IDEE JA KONSEPTSOON.....	4
1.1 Idee.....	4
1.2 Konseptsioon.....	4
1.3 Palade valik.....	5
2. EELPRODUKTSIOON.....	6
2.1 Sämpeldamine.....	6
2.1.1 Suur kannel.....	7
2.1.2 Lõõts.....	7
2.1.3 Pikkvile.....	7
3. SALVESTUSSESSIOONID.....	11
4. POSTPRODUKTSIOON.....	17
4.1 Töövahendid.....	17
4.2 Editeerimine.....	19
4.3.1 Haani Miis.....	21
4.3.2 Hirmu Silmad.....	22
4.3.3 Õhtul Ilus Laulda.....	23
4.3.4 Pudelpost.....	24
4.3.5 Tuli Tuli.....	25
4.3.6 Allika Veega.....	26
4.3.7 Ei Loe.....	27
4.3.8 Kuues Meel.....	28
4.3.9 Sonata 33.....	29
KOKKUVÕTE.....	30
KASUTATUD KIRJANDUS.....	31
SUMMARY.....	32
LIHTLITSENTS.....	33

SISSEJUHATUS

Minu loov-praktiliseks lõputööks oli lõimida originaalloomingusse traditsioonilisi rahvapille koos levinumate rütmimuusika instrumentidega, kasutades selleks tänapäevaseid digitaalseid võimalusi. Seda silmas pidades kirjutasin, salvestasin, produtseerisin ja miksisin omaloomingulist materjali ja võtsin tehtud töö kokku tervikliku albumina

Teoste juures on kaasautoritena esindatud Kristel Aaslaid ja Kelly Vask. Album koosneb üheksast palast, mille seas on üks remiks, üks instrumentaalteos ning üks arhiivisalvestise töötlus.

Trummarina tegi salvestuse juures kaasa Martin Petermann.

Kogu muusika, produktsioon ja miks on tehtud minu poolt. Samuti salvestasin peale trummide kõik instrumendid ise.

Olen tegelenud salvestuse, laulukirjutamise ja produktsiooniga juba pea kakskümmend aastat. Mänginud erinevates ansamblites, helindanud telesaateid ja reklaame. Tihti on oma muusika stilistiline määratlemine keeruline ning paralleelselt enda helikeele leidmine võtab oma aja. Lõputöö andis võimaluse ennast valikute osas veidi piirata ja võimaldas läbi selle keskenduda rohkem arranžeringule ning sõnumile.

Olen kirjutanud palju eesti keelset muusikat teistele artistidele, kuid oma alter ego Avoid Dave alt piinlikult vähe. Soovisin kirjutada emakeelseid laule, mis kõlaksid oma fraseeringu ja stilistika poolest värselt ja uudelt. Ehk natuke nagu mõni võõrkeel. Katsetasin palju väldetega, et testida keele võimalusi ja piire.

Soovisin manada enda ette muusikalise näo, mis peegeldab mulle olulisi viimase kolme aasta kogemuslikke sündmusi.

Peale lõputöö mikside kaitsmist liiguvad lood edasi lõppviimistluse etappi - masterdamisse. Album on plaanis anda välja septembri kuus, mis annab turunduse ja sünkroonimise jaoks parajalt ettevalmistusaega.

1. IDEE JA KONSEPTSOON

1.1 Idee

Pean tõdema, et viimased aastad on peale õpingute läinud suures mahus teiste artistide jaoks muusika produtseerimisele. See on olnud ja on jätkuvalt tohutu õppetund. Need aastad on ka vorminud minu muusikamaitset ja produktsiooni ning andnud ainet omaloomingu tarbeks. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias (edaspidi TÜVKA) käies avardas mu silmaring ja see vormis mind inimesena. Tribuudina rahvapärandile ja emakeelele soovisin selle olulise perioodi oma elus kokku võtta muusikaga, mille õpingute jooksul kirjutasin.

1.2 Konseptsioon

Töö oluliseks osaks oli rahvapillide sämpeldamine. Läbi selle sain võimaluse igal juhuslikul hetkel instrumendi digitaalselt VST (*Virtual Studio Technology*) kujul avada ning pilli tagasi mängida kasutades mõnda MIDI (*Musical Instrument Digital Interface*) kontrollerit.

Kuna olen laulude kirjutamisega tegelenud pea kakskümmend aastat, siis tahtsin end tekstide kirjutamise ja vokaalostuste osas teist moodi proovile panna. Rahvapillide kasutus seadis piirid, mis andis lugude produktsioonile selgemad raamid.

Tähtis osa konseptsioonist oli ka emakeelsete tekstide loome. Viie teose lüürika kaasautoriks on Kristel Aaslaid ning ühe teose puhul Kelly Vask. Mõlemad on minu hinnangul muuhulgas ühed Eesti tugevamad lüritsidid kellega mul on olnud võimalus koos töötada. Sel usaldaval põhjusel soovisin neid ka plaadile kaasata.

Tekstid ja ka muusika keskendvad peamiselt romantilistele kujunditele, puudutades ühest küljest pärimuslikke motiive, teisest modernse muusikaproduktsiooni võtteid ning kolmandast rütmimuusika ansambli pille, aga ka süntesaatoreid ja tarkvaralisi instrumente.

1.3 Palade valik

Esialgne plaan oli meisterdada kolm lugu, kuid avastasin ennast sämpeldatud rahvapille alatasa kasutamast ning lõpuks sai teoseid kokku üheksa. Otseselt läbi TÜVKA õpingute jõudis albumile kaks teost, mis sobisid etnotroonika alapealkirja alla.

Esimene neist on teos “Õhtul Ilus Laulda”. See on oma olemuselt Celia Roose Pärimusmuusika tunni raames tehtud regilaulu elektrooniline töötlus. Arhiivisalvestis on aastast 1926. Pärit Kihnu saarelt, kogutud Linda Lentso poolt ja esitatud Liis Alasi poolt (Kuraga Liis). (ERA 2003)

Teine rahvalugu on Põlvamaalt ja uuemast rahvalaulu kategooriast nimega “Haanja Mees” (“Haani Miis”). Esmane jäädvustus loost on aastast 1931, kuid antud töös kasutan ansambel Leik’i poolt tehtud salvestuse materjale. Kuna ansambli salvestus oli tehtud stuudiotingimustes ja ükshaaval, siis oli võimalik lugu taas-arranžeerida nii, et sain tagada produktsioonis täieliku elementide isolatsiooni. Sisuliselt tegin ansambli tööstusest ja enda eesmärgist lähtudes omanäolise remiksi.

Ülejäänud seitsme loo puhul varasemaid helisalvestisi ei kasutanud. Need on täies mahus originaallooming.

Albumilt jäi veel välja ka mitu teost, mille puhul tundsin, et nende lisamisel ei moodustaks album nii tugevat tervikut.

2. EELPRODUKTSIOON

2.1 Sämpeldamine

Sämpeldamine on olemasoleva helilõigu kasutusele võtmine. Sama termini all viidatakse ka salvestustegevusele, mille tulemusena luuakse uued helilõigud, mida hiljem kasutatakse. (Ronson 2014)

2021. aasta juunis viisin läbi TÜVKA studios salvestuse, mille käigus sain hulgaliselt helinäiteid ja -lõike. Kuna muusikule võib olla selline salvestus üsna igav, aga ka aeganõudev, siis oli oluline ette teada, mida instrumentalistidelt paluda. Igavaks võib selle teha tõik, et edukaks nootide digitaalseks kaardistamiseks on vaja pilli igat astet vähemalt ühe korra eraldi mängida ja oodata kuni see sumbub. (Rothwell 2010)

Sämpeldatud instrumentideks oli suur kannel, pikkvile ja lõõts.

Universaalsuse mõttes kasutasin sämpeldamisel kokku nelja Schoepsi MK 4 mikrofoni. Ühel statiiivil M/S konfiguratsioonis tsentris kardioid ning külgedeks sama mikrofoni *Figure-of-8* kapsliga. M/S stereopaar oli mõeldud lähivõteteks ja asus vastavalt pillile heliallikast 40-80 cm kaugusel. Teine kardioidi paar oli seatud kaugemale ruumi XY konfiguratsioonis. Kõik mikrofoniid olid ühendatud Avidi eelvõimudesse, sest soovisin võimalikult neutraalset ja värvimata kõla. Seda selleks, et hiljem helilõike töödeldes jääks vabadus ise valida ja soovi korral ka muuta tagasimängitava instrumendi tooni.

Sämpeldamine andis ka võimaluse mängida rahvapillidega partiisid mida reaalselt on raske või suisa võimatu mängida. Sain näiteks muuta diatoonilise pilli helistikku või tekitada pillile koguni noote juurde.

Foto 1. Sämpeldamine TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias

Instrumente mängisid:

- Suur kannel – Kelly Vask
- Lõõts – Brett Hiiob
- Pikkvile – Kerli Kislõi

2.1.1 Suur kannel

Kuna kandlel on väga pikalt kõlavad noodid, siis selle sämpeldamine võttis kõige kauem aega. Peale üksikute nootide mängimise palusin instrumentalistil mängida oktaavi ulatuses nii põhikolmkõlad kui ka septakordid.

2.1.2 Lõõts

Et mitte salvestada kromaatilisel üksikuid noote, otsustasin jätta lõõtsa eelkõige harmoonia pilliks. Brett mängis mõõdukas tempos igat akordi eraldi. Lisaks salvestasime mõned rahvalugude motiivid mida saaks veel vajadusel lõigata, venitada või muud moodi modifitseerida. Albumi juures ma lugude motiive siiski ei kasutanud.

2.1.3 Pikkvile

Pikkvile on ülemhelipill ning oma nootide vähesuse seetõttu oli ka salvestus kõige lühem. Palusin Kerlil mängida eraldi nootidel paisutusi, *glissandosid*, lühikesi nootide vahelisi murdmisi ning ka mõned meloodiakäigud.

2.2 Muusika kirjutamine

Avastasin ennast olukorrast, kus teadsin üsna täpselt, mis koosseisule muusikat kirjutan. Kogu materjal tuli kokku pigem loomulikult ja sundimata. Sämpeldatud instrumentide juurde tagasi tulemine aitas loomeprotsessis süveneda sisulisse poolde. Läbi selle võitsin palju aega, mille oleksin muidu kulutanud saundide otsimisele ja rippmenüüdes navigeerimisele.

Kuna TÜVKAs oli mu eriala instrumendiks klaver, siis soovisin suure osa muusikat sellel kirjutada. Klaveri kasutamine seadis ehk teistsugused võimete piirangud, aga oli värskendav ja hariv. Nõnda saigi mitme loo tuumaks just klaverisaade. Et veel omakorda enda võimalusi piirata ja oskused proovile panna, oli soov luua instrumentide partiid vastavat pilli mängides. Kui lugu vajab rütmi, siis läksin eelkõige trummide taha sobivat partiid välja mõtlema. Kui lugu vajab basskitarri, siis genereerisin partii läbi selle mängu. Nõnda kõkide pillidega.

Olgugi, et digitaalselt on võimalik sisuliselt neid kõiki tõetruult programmeerida, siis päris instrumendil loodu nüansse ja detaile on raske üle trumbata. Lisaks on pillide valdamine oskus, mida hindan väga kõrgelt.

Muusika on kirjutatud osaliselt Viljandis ja Tallinnas ning nende vahelisel maanteel.

Soovisin muusikaga luua sooja atmosfääri mida ümbritseksid sügavad helid ja lendlevad kujud. Album on pehme kõlaga ja intiimne ning isiklik sisekaemus, mis võtab kokku nii TÜVKAs veedetud aja kui ka muud selle eluperioodi olulised sündmused.

2.2.1 Lugude nimekiri ja autorid

- Haani Miis (Remix) (*Arr: Ans. Leik, Prod: T. Paomets*)
- Hirmu Silmad (*Muusika: Taavi Paomets; Sõnad: T. Paomets, K. Aaslaid*)
- Õhtul Ilus Laulda (*Arr & Prod: T. Paomets*)
- Pudelpost (*Muusika: Taavi Paomets; Sõnad: T. Paomets, K. Aaslaid*)
- Tuli Tuli (*Muusika: Taavi Paomets; Sõnad: T. Paomets, K. Vask*)
- Allika Veega (*Muusika: Taavi Paomets; Sõnad: T. Paomets, K. Aaslaid*)
- Ei Loe (*Muusika: Taavi Paomets; Sõnad: T. Paomets, K. Aaslaid*)
- Sonata 33 (*Muusika: Taavi Paomets*)
- Kuues Meel (*Muusika: Taavi Paomets; Sõnad: T. Paomets, K. Aaslaid*)

2.3 Tekstide loome

Kuus lugu üheksast on originaaltekstidega. Nende lugude sõnad on kirjutatud kokku kahe aasta vältel.

Teose “Hirmu Silmad” sõnadega sai alustatud 2020. aasta alguses ehk enne Covid-19 pandeemiat, kuid lõpliku kuju said nad alles kuu aega enne lõputöö esitamist. Aegajalt tekib olukord, kus kirjutamise ajal oleks justkui otsene kontakt universumiga – sedasi juhtus ka siin. Meil igaühel on omad hirmud ning õpitud mehhanismid nendega toime tulemiseks. Me kas õpime nendega elama või mitte. Antud lugu võttis pärast viimaste aastate Covidi ja julgeoleku sündmusi tähenduse, mida kirjutamise hetkel ei osanud ette näha. Loo teksti saab kindlasti tõlgendada vastavalt kuulaja perspektiivist, aga sellised ootamatud kokkusattumused panevad kaks korda elu olemuse üle järele mõtlema.

Loo “Pudelpost” tekst sai kahe sessiooniga paika – olgugi, et sessioonide vahele jäi mitu kuud. Teos kõneleb maagilisest südatalvisest pehmest öövaikusest ning ilust selle sees. Vaikus on kogu plaadil tähtsaks märksõnaks, mille ümber muusika mängleb. Sõnade kirjutamise juures oli sihiks kirjeldada lihtsate, kuid tabavate kujundite ning sümboolikaga vaikuse ilu, aga ka selle igatsevat alatooni.

Kolmandaks originaaltekstiga looks on “Tuli Tuli”, mille kaasautor on Kelly Vask. Tekst on retrospektiivne monoloog. Romantiline meenutus möödunud eredast suhtest, mis lõppes kiiresti ja konsensuslikult - jättes mõlemad osapooled positiivsesse ja inimlikku valgusesse.

“Allika Veega” räägib kuulumisest ning kodupaigast. Tundest, mis valdab, kui asud oma kõige tuttavamas kohas. Rahust ja õnnest, mis ümbritseb kui oled kõige turvalisemas paigas. See räägib juurtest ning sisemisest tungist püüelda paremuse poole.

Vanim neist, “Ei Loe”, räägib purunematust sõprusest ning aja omadusest parandada haavu. Lüürika sündis kahe päeva vältel, millest esimene päev kulus puhtalt arutelu ja filosoofia peale. See oli vajalik eeltöö jõudmaks teise teksti kaasautoriga, Kristel Aaslaiuga üheselt mõistetavale arusaamale, millest antud teos peaks rääkima.

“Kuu es meel” räägib uue elu sünnist aja kulgemisest. Lugu on pühendatud mu tütrele ning kirjeldab õpingute ja töö tõttu eemal oldud aega oma ilus ja valus.

2.4 Arranžeerimine

Kui muusika sisuline pool ja tuum oli olemas, hakkasid ka lugude vormid võtma naturaalselt oma lõplikku kuju. Arranžeerimise all ei viita ma siin klassikalisele mõistele läbi noodistamise, vaid seadete tegemist salvestusprogrammis Ableton Live.

Kui harmoonia oli teada, said lugude vormid üsna ruttu paika. Enamus juhtudel oli koos harmooniaga olemas ka vähemalt väike osake meloodiat. Küll aga läks hulga aega seadetes kasutatavate instrumentide partiide välja mõtlemisele ja otsimisele, aga läbi selle sain paratamatult ka palju praktikat. Mõnel juhul sai lugu alles miksimise faasis kuju, mida vaimusilmas ette kujutasin. Otsustusvõimetutel hetkedel läksin sãmpeldatud rahvapillide juurde ja püüdsin neid teosesse integreerida. Enamikul kordadel õnnestus see nii nagu olin plaaninud.

Suureks fookuseks plaadil on laul/vokaal ise. Kõige olulisem oli saada paika tekst koos meloodiaga, et sõnum toetaks viisi ja tagamõtet.

3. SALVESTUSSSESSIOONID

Kõik salvestused peale sämpeldamise toimusid mu isiklikus stuudios Tallinnas. Oleme väikese seltskonnaga seda juba seitse aastat pidanud ja tekitanud endale tingimused, kus on kvaliteetsed instrumendid koheselt võtta ja võimalus kiiresti tehnika üles seada ja hiljem ka miksida.

3.1 Trummide salvestamine

Akustilist trummikomplekti kasutasin lugudes “Allika Veega”, “Ei Loe”, “Pudelpost”, “Tuli Tuli” ja “Sonata 33”. Esialgsed trummipartiid salvestasin iseseisvalt. Hiljem tuli appi trummar Martin Petermann, kelle abiga lõplikud partiid said sisse mängitud.

Järgnevalt toon välja salvestatud trummid ning kirjeldan tabeli abil sisendite ja mikrofonide kasutust. Lisaks on ka tabelis toodud eelvõimendi (*preamp*) kuhu mikrofonid olid soovitud värvi saavutamiseks ühendatud. Kasutatud komplektiks oli soomlaste toodetav Kumu Original (*Foto 2*) ning taldrikuteks valdavalt Paiste toodang.

- Basstrumm: 20”
- Tommid 1, 2: 12”, 14”
- Soolotrumm: Ludwig Super COB 14”
- Hi-hat: Formula 602 15”
- Crash: Masters Dark 19”
- Ride: Masters Dark Ride 22”

Foto 2. Trummikomplekt koos mikrofonidega

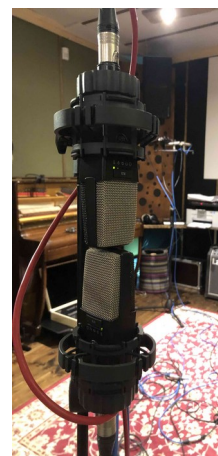

Foto 3. Blumlein

	TRUMMID	MIKROFON	EELVÕIM
1	Subkick	DIY Subkick Mic	RME Octamic II
2	Kick In	RE20	Midas 502
3	Kick Out	WA14	WA-412
4	Snare Top 1	MD441	WA-412
5	Snare Bottom	SM57	Midas 502
6	Tom Rack	MD421	WA-412
7	Tom Floor	MD421	WA-412
8-9	Overheads AB	Vanguard V13	Midas 502
10-11	Rooms Blumlein	AKG C414 (<i>Foto 3</i>)	RME Octamic II
12-13	Rooms XY	Vanguard V19 (<i>Foto 5</i>)	RME Octamic II
14-15	Rooms XY	Oktava MK012	RME Octamic II
16	Junk Mic	MK441	RME Octamic II
17	Trash Mic	AKG D10L	RME Octamic II

Kõikide kanalite üheaegseks salvestamiseks kasutasin RME helikaari Fireface 802, mida laiendasin omakorda kahe RME Octamic II eelvõimuga (*Foto 4*). Lisaks helikaardi sisenditele olid ühed neli kanalit ühendatud Warm Audio eelvõimu WA-412 ning teised neli kanalit Midas 502

Foto 4. Helikaart ja eelvõim

eelvõimudesse (*Foto 6*). Salvestuse aja kokkuhoidmise eesmärgil tegin programmis Ableton Live projekti vaid trummi salvestuse jaoks koos korrektsete ühenduste ja nimetustega. Nõnda sain iga järgmise loo puhul lohistada trummisalvestuse projekti faili vastava loo töölauale ja jätkada koheselt uue loo salvestusega.

Foto 5. Ruumi mikrofonid

Loo “Tuli Tuli” trummid on salvestatud varasemalt ning vähemate mikrofonidega.

Vaatamata sellele suutsin ühtlustada erinevate sessioonide helipildi, kuna mitmed mikrofonid ja eelvõimud kattusid.

Tagasikuulamiseks kasutasin Behringer P16 monitooringu süsteemi, kus kasutaja saab teha ise endale sobiva kõrvamiksi.

Martin kasutas salvestusel trummide ja tausta tagasikuulamiseks 80 oomiseid Beyerdynamic DT770 PRO kõrvaklappe.

Foto 6. Eelvõimud WA-412 ja Midas 502

3.3 Bassi salvestus

Basskitarri salvestamiseks kasutasin oma 1980. aastatel Jaapanis tehtud Ibanez Blazer (*Foto 7*) pilli, mis on olemuselt Fender Precisioni koopia. Helipead on vahetatud Aguiler'ide vastu.

Kasutasin antud lugudes sõrmitsemistehnikat, et saavutada pehmem ja soojem toon kui plektrumiga mängides. Instrument oli ühendatud Ampeg Portaflex võimendisse PF-500 ning valjuhääldiks viieteist tolline PF-115HE. Paralleelselt suunasin DI (*Direct Input*) signaali ka otse WA-412 eelvõimendisse, mille omakorda juhtisin läbi Sound Skulptori raudvaralise kompressori CP5176 (*Foto 6*). Lõpuks jäingi kasutama algmaterjalina kompresseeritud signaali, mida omakorda läbi digitaalsete vahendite töötlesin.

Foto 7.
Basskitarr

3.4 Kitarride salvestus

Kasutatud elektrikitarriks oli Mehhikos tehtud Fender Stratocaster (*Foto 8*), mis on aastate jooksul jäänud mu peamiseks kitarriks. Pilli signaal liikus väljundist efektipedaalidesse, millest olulisemateks ja enim kasutatavateks efektideks olid:

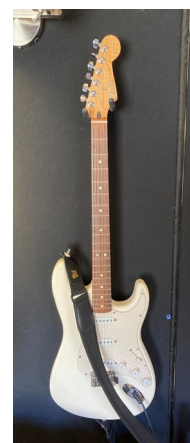

Foto 8.
Elektrikitarr

- TC Electronic: Hall of Fame Reverb
- Strymon: Timeline Delay
- Fulltone: OCD Overdrive
- Boss: Dynamic Filter FT-2

Lihtsuse ja võimendite surisemise omaduse tõttu otsustasin signaali võimendamiseks kasutada kompaktsed efektiplokki Strymon Iridium, mis võimaldab valida kolme tuntud kitarrivõimendi ning valjuhääldi emulatsiooni vahel. Meelepäraseks sätteks jäi Fender Twin Reverbi tüüpi võimendi koos oma kõlariga.

Akustilise kitarrina kasutasin pilli Washburn D100SWCE. Pill on ereda aga kontrollitud tooniga. Salvestuseks kasutasin standardhäälestust ning mikrofoni oli AKG C414 kardioid karakteristikus ning oli suunatud pilli kere ja kaela ühenduskohale, heliava vahetus läheduses.

Foto 9. Akustiline kitarr

3.5 Vokaali salvestus

Olgugi, et mõnede lugude esialgsed vokaalid olid salvestatud kondensaator mikrofoni AKG C414, siis enne lõplikke häälesalvestusi viisin läbi endale kättesaadavate mikrofonidega testi, millega mul oli varasem hea kogemus olemas.

Testimisel olid:

- Vanguard V13
- Electrovoice RE20
- Shure SM7B
- AKG C414
- Blue Bluebird
- Warm Audio WA14

Pidin tõdema, et vaatamata kondensaatormikrofonide tundlikkusele ja selgusele, on minu hääle juures kindlam valik minna veidi tuimema mikrofoni teed. Peale V13 elimineerimist oma liiga tugeva koloreerimise tõttu jäi lauale kaks dünaamilist mikrofoni. RE20 ja SM7B. Neid kahte võrreldes selgus, et SM7B on veidi kitsama karakteriga. Vokaale üksteise otsa salvestades hakkas antud mikrofoni iseloom endast tugevalt tunda andma ja ei tekitanud nii sügavat ja selget kõla nagu RE20. Suurt rolli mängis mikrofoni valikul selle võimekus kõlada samamoodi ka teises keskkonnas ning kindlasti ka mikrofoni *proximity effect* ehk tundlikkus allika asukohale membraanist.

Lõpptulemusena on viie loo vokaalid salvestatud Electrovoice RE20'ga ning vaid lugu "Ei Loe" SM7B'ga.

Mikrofon oli ühendatud taaskord WA-412 eelvõimu ning paaril juhusel ka suunatud läbi CP5157 kompressori, kuid hästi tagasihoidlikel sätetel, et püüda kinni vaid kõige ootamatumaid ja järske helifronte.

Kõik lõplikud vokaalid peale "Ei Loe" on salvestatud 2022. aasta märtsi ja aprilli jooksul.

Vokaali salvestusel kasutasin kõrvaklappe Audio Technica ATH M50X.

3.6 Muu salvestus

Enamik ülejäänud pillidest, nende hulgas ka sämpeldatud rahvapillid, olid VST instrumendid, mille rakendamiseks kasutasin MIDI kontrollereid:

- Arturia Keylab 88
- Novation Impulse 49
- Ableton Push 1
- M-Audio Keystation 49
- Akai LPK25 Mini

Esimesel kolmel on küljes ka palju kaardistatavaid (*MIDI mapping*) heebleid ja nuppe, millega saab salvestusprogrammi ning seal kasutatavate kolmandate osapoolte liideste (*Plug-Ins & VST*) parameetreid kontrollida, salvestada ja automeerida.

Salvestustel kasutatud VST instrumentide hulka kuulub hulgaliselt DAW-i (*Digital Audio Workstation*) Ableton Live enda instrumente, aga ka:

- Native Instruments: Kontakt 5
- Orchestral Tools: Berlin Strings
- Spitfire: BBC Symphony Orchestra
- Spitfire: LABS
- U-he: Diva
- Antares: Harmony Engine
- Ample Sound: Cloudrum
- LennarDigital: Sylenth1

4. POSTPRODUKTSIOON

4.1 Töövahendid

Stuudio, kus toimetan, koosneb kolmest akustiliselt töödeldud ruumist. Lõputöö raames kasutasin kahte neist. Suurem salvestusruum on umbes 30- ja miksimisruum 20-ruutmeetrine. Kuna lae kõrgus pani stuudiot ehitades valiku ette, siis otsustasime matistada mõlemad ruumid nii, et sisuliselt igalpool kasutame palju summutust ja isolatsiooni, mis tagab madala “mürapõranda” (*Noisefloor*). Muusika järeltöötamise puhul viibisin peamiselt miksimise toas.

Produktsiooni süda oli RME Fireface 802 helikaart, mis ühendus 2018 Mac Mini arvutisse.

Peamine tarkvara, milles produktsioon toimus oli Ableton Live 11, millega kaasas käivaid töötamise vahendeid kasutasin. Teiseks DAW-iks kasutasin Cubase 10.5. Seda vaid olukorras, kus tundsin, et vokaali kokku kõlamise saavutamiseks vajan detailsemat puhastust. Cubase-i on integreeritud VariAudio liides, mis võimaldab kiiresti teha audio signaalis parandusi. (Steinberg 2022)

Põhilisteks monitooringu vahenditeks olid kõlarid Yamaha HS7 ning Genelec 8020D. Neile lisandus madala registri kompensatsiooniks madalsageduslik kõlar (*Subwoofer*) Yamaha HS8S, mille *crossover* oli 80 Hz'i peal.

Peale kõlarite kasutasin ka miksidele tuttavaid Audio Technica ATH M50X kõrvaklappe, et aeg-ajal anda kõrvale teistsugust koormust ja läbi selle tähelepanu turgutada.

Peale Abletoni enda vahendite kasutasin palju ka teiste tootjate *pluginaid*, mis aitasid helipilti vormida ja töödelda, et saavutada meelepärane kõla.

4.1.1 Kasutatud liideste nimekiri

Oeksound

Spiff

Soothe

Valhalla DSP

Room

Vintage Verb

<u>UAD</u>	<u>FabFilter</u>
1176LN	Saturn 2
LA-2A	Pro C 2
RealVerb-Pro	Pro L 2
Raw	Pro DS
Pultec EQP-1A	Pro G
Precision De-Esser	Pro Q3
Neve 1081	Pro MB
Fairchild 670	
Ampeg SVTVR Classic	

<u>Baby Audio</u>	<u>Cableguys</u>
TAIP	Shaperbox
Comeback Kid	
I Heart NY	<u>Plugin Alliance</u>
Smooth Operator	SSL 4000 E
Spaced Out	SPL Transient Designer Plus
Super VHS	SPL Vitalizer MK2-T
	Noveltech Vocal Enhancer

Xfer
OTT
LFO Tool

4.2 Editeerimine

Kuna olen üsna pedantne, siis kipun pillide partiisid ja vokaali nii kaua mängima kuni saavutan korrektse võtte. Olles liiga mitu aastat arvuti taga istunud, veedan sellise lähenemise juures rohkem aega pilli või häält harjutades. Lisaks tähendab see, et partiide puhul ei ole tarvis tingimata midagi parandada. Seda vaid juhul kui lugu kokku kuulates midagi tõepoolest tugevalt häirima jääb. See eeldab ka teatud pühendumise ja leppimise aspekti edasi liikumise nimel. Hindan muusikas orgaanilisust üle piinliku täpsuse. Imepisikesed niinimetatud “vead” võivad anda loole just omanäolise aspekti.

Kuna olen oma karjääri jooksul teinud tohutult audio puhastamist ja toimetamist, siis täna üritan seda minimeerida ja teha vaid viimases hädas. Aastate pikkune iseenda salvestamine on treeninud oskust oma ego loomingust eemaldada ja kuulata salvestuse hetkel ennast kõrvalt ning objektiivselt nagu salvestaks kedagi teist.

Enamike lugude puhul laulsin lood täispikalt sisse. Esiteks veendumaks, et oleksin võimeline neid ka laivis esitama, aga teiseks ka seetõttu, et nii saan kiiremini loo sisse salvestatud. Vaid üksiku loo puhul vahetasin mõne osa välja kas diktsiooni või fraseeringu tõttu.

Vokaali kergest intonatsiooni puhastamisest ei saa üle ega ümber. Kuna enamus lugudes oli peale minu veel teinegi laulja, siis häälte ühtlustamise jaoks ja taustavokaalide sünkroniseerimiseks kasutasin varem nimetatud Cubase programmi VariAudio tarkvara.

4.3 Lõpp-produktsioon ja miksimine

Järgnevalt kirjeldan pisut detailsemalt, aga kokkuvõtlikult albumil olevaid teoseid. Miksimise ja produktsiooni käigus kasutasin peatükis 4.1.1 mainitud vahendeid ja seetõttu ei hakka ma neid kirjeldustes ükshaaval välja tooma.

Üldjoontes on produktsiooni ja miksi võtted pigem omased popmuusikale, kus suur rõhk on järeltöötlusel. Vokaalid on tugevalt komprimeeritud ja kontrollitud. Nõnda ka enamik muudest instrumentidest. Produktsiooni ja miksi juures jälgisin hoolega kolmedimensioonilist mõtlemist. Kõrgus (register), laius (panoraam) ja sügavus (ruum). Kõikide mikside integreeritud valjuseks jätsin piisava *headroomi* tarbeks -15 ... -14 LUFS (*Loudness Unit Full Scale*). Hetkeliseks maksimaalseks valjuseks -1 dBTP (*Decibel True Peak*). Helispektri ja energia ühtlasemaks jaotamiseks kasutasin teadlikult saturatsiooni ja *distortionit*.

4.3.1 Haani Miis

Selle loo puhul sain ansamblilt Leik loa kasutada nende salvestust. Minu kätte toimetati kõik loo kanalid/read, tänu millele sain suure vabaduse lugu oma visiooni järgi ümber vormistada. Originaalsalvestuses oli kaks viiulit ning kaks naishäält. Viiuli seade meeldis mulle väga ja püüdsin säilitada partiisid maksimaalselt. Tahtsin samal ajal integreerida suuri ja võimsaid süntesaatorite helisid, mis tooksid rahvamuusika oma keskkonnast hetkeks välja.

Jaotasin vormi kolmeks osaks. Salm, kasvatus ja refrään.

Esialgu mängib salmis basskitarr, aga vahetub kasvatuses sügavaks *subbassiks*. Refräänis on bassis *envelope filter*iga saehamba tüüpi monofoonne partii, mis iga löögiga kiirelt läbi helispektrumi liigub. See toob ta esile, kuid ei võta tähelepanu teistelt elementidelt.

Löökpillidel salvestasin soolotrummi lühikese *loopi* ja kasutasin seda tekstuurina koos madalate analoog-trummimasinade basstrummi ja tommide sãmplitega. Rütmitafaktuur on pigem aeglane ja *halftime* tunnetusega, kuna viiul ja bass annavad kontrastiks tihedamat rütmikat.

Viiulite puhul kasutasin *reverbe* ja kajasid ning sujuva kasvatuses eesmärgil kasutasin *low-pass* filtrit. Lisasin pisut saturatsiooni ja kompressiooni.

Kasvatuses osa *pad* saund on mitmehäälnene ja laia unisooni asetatud kajane saehamba (*sawtooth*) instrument. Tal on pikk *attack* ja *release*, mis võimaldab ehituvat polüfooniat hõlpsasti filtri *cutoff* nupuga kontrollida.

Vokaalid ujutasin üle samuti erinevate ruumiefektidega, mis annavad kogu teosele palju sügavust. Töötlesin ka vokaale üsna tugevalt dünaamiliselt.

Miksi puhul tahtsin esitleda helide kontraste ja tekitada ootamatusi, mida rahvamuusikas ei kohta. Püüdsin fookuse jätta vokaalile ja viiulitele. Refrääni all mängiv tihe viiulipartii oli minu jaoks salavõti, mis loo tööle pani. Lisaks soovisin pisut refereerida kaheksa- ja üheksakümnendate elektroonilise muusika tunnuseid, mis on minu jaoks tähtsal kohal. Tulemuseks sai *downtempo* stiilis *riverdance*.

4.3.2 Hirnu Silmad

Produktsioon on üsna hõre. Tahtsin jätta muusikale palju hingamisruumi ja jätta keskmesse vokaal.

Peamiseks harmooniapilliks on tasuta VST instrument LABS Soft Piano. Kõlab hästi teatud lugude puhul. Väga sooja kõlaga, kuid keeruline ekvalaisida ja miksi sobitada.

Esimeses eelrefraanis kõlab taustal tagurpidi mängima pandud akordid lintmakilt. Selle taga on kuulda aeglustatud trummipartiid, mis annab *Lo-Fi (Low Fidelity)* tunnet.

Refraanis kuuleme igal kolmandal löögil sämpeldatud kandle akorde koos ruumiefektidega.

Kitarri mõjub sooloinstrumendina registri kõrgemas otsas.

Rütmisektsioonis on mitu kihti džembesid ja muid perkussioonelemente, mis annavad muusikale ürgse loitsuva emotsiooni. Isegi basstrummil on *reverb*i kiht juures, mida ma harilikult ei praktiseeri.

Vokaal pidi olema esialgu terve loo vältel Kristeliga oktavis lauldud, kuid kuna lugu tundus mulle veidi kandiline, siis kontrasti huvides otsustasin vokaali produktsiooniga veidi lünki täita. Kasutasin ka mitmeid lühikesi helilõike hääle efektide tegemiseks, mis on mu üks lemmikvõtetest.

Loo vaheosas ja hõredas refraanis tutvustasin *pizzicato* ja *legato* keelpille, mille eesmärk oli samuti kandilisust siluda.

Tähtsal kohal oli sügavus ja laius. Kasutades kannelt ja kitarri kõrgemas registris, võitsin palju ruumi helispektris just massivsele rütmiosakonnale. Loo miksigna olen üldiselt rahul, aga võimalik, et pean loo tempot veidi tõstma. See paneb Ableton Live'i heli venitamise algoritmid proovile.

4.3.3 Õhtul Ilus Laulda

Avastasin, et arhiivisalvestis on intonatsiooniliselt päris paigas. Mulle meeldis loo rütm, fraseering ja sõnum. Soovisin moodustada esitaja ümber tumeda ja masinliku elektroonika pilve, mis paneks kiigelaulu teise valgusesse.

Terve loo vältel kõlab madalal toonika burdoon, mis hoiab kogu masinat püsti. Lisaks burdoonile on bassis arpedžeeritud kolmene jaotus, millest esimene löök on LFO Tool'iga (*Low Frequency Oscillator*) summutatud. See bassisaund on kahekihiline. Ülemist kihti moduleerisin *pitch shift*iga ja *reverb*idega. Lugu püsib üle minuti ühel noodil ning alates 1:20 hakkab bass liikuma.

Algusest saati kõlab ka pidevalt arenev ja muutuv siinuslaine arpedžo, mis hüppab vahepeal üle mitme oktaavi ja viib meid elektroonilise muusika pärusmaadele.

Rütm on lool väga platooniline, sirge ja masinlik. Funktsiooniks on lihtsalt anda liikumisele tugipunkte. Kasutasin jõulist, aga pehmet basstrummi sãmplit ning teise ja neljanda löögi peal ainult kaja impussi. See tähendab, et orginaalsãmpel on maksimaalselt läbi *reverb*i efekti suunatud. Aeg-ajalt paremal ja vasakul kõrvas kostuvad sahistid on samuti läbi MIDI arpedžaatori suunatud ja salvestatud sisse Push 1 kontrolleril.

Vokaal on kehva kvaliteediga. Üritasin seda puhastada ja ergastada nii palju kui oskasin. Kasutasin samuti *reverb*i ja *delay* efekte ning lõpus ka *pitch shift*i. Loo intros kasutasin üht pisikest kahelöögist tükki arhiivisalvestisest, mida püüdsin ositi kasutada nagu meetrumi andjat.

Tulemuseks on tumeda kõlaga massivne elektrooniline teos, mis mõjub oma pideva arenguga liikuvalt ja koduselt. Vaatamata oma masinlikkusele säilitab ta oma kiigelaulu olemuse.

4.3.4 Pudelpost

Produktsiooni eesmärk oli toetada pehmet ja karget vokaalesitust kontrastiks soojemate ja rõõmsakõlalisemate elementidega.

Üheks harmooniapilliks on taaskord pehme LABSi klaveri VST. Esimesest refräänist lisandub ka nailonkitarri saade. Nailoni päritolu kohta ei oska mida kosta, sest see oli meil stuudios ajutiselt ja tol hetkel kui tuli mõte salvestada, siis ei olnud tarkust mudeli kohta uurida. Mäletan vaid, et sellel oli kuue keele asemel viis ja viiega sai ka lugu salvestatud.

Rütmiosakonda peale akustilise trummikomplekti rohkem elemente ei lisanudki.

Lõplik basskitarri partii on mängitud pärast trummide salvestust. Püüdsin mõelda välja partii, mis astuks koos trummidega ja oleks mitmekülgne oma registri ja rütmifaktuuride poolest.

Et tuua loole rohkem traditsioonilist hõngu, otsustasin refräänis vastata sämpeldatud kandlega vokaali fraasidele. See täitis hõlpsalt varem tekkinud pausid ja muutis osa veel voolavamaks.

Vokaalide puhul oli taaskord idee kasutada mees- ja naishäält oktavites. Siin loos jäi sellest ideest rohkem alles. Iseäralik vokaaliefekt ilmub esimeses refräänis ning täiendab harmoonilist pilti. Tegu on *harmonizer*-tüüpi vokaaliefektiga, mis võimaldab sisendi olemasolul mängida MIDI klahvil polüfooniliselt häält tagasi. Lisaks on vokaalidele lisatud hulga kajasid ja *reverb*e, mis annavad meloodilisele viisile juurde palju sügavust.

Antud lugu oli juba esimesest momendist üsna tugev ja veidi pelgasin seda üleprodutseerida. Pille ei ole siin ülemäära palju, aga nad on omavahel tihedalt arranžeeritud ja moodustavad terviku. Tugeva algmaterjali puhul on miksimise peamine ülesanne säilitada maagiat, mis hetkesse on püütud.

4.3.5 Tuli Tuli

“Tuli Tuli” instrumentaal on üks vanemaid sellel albumil. Nagu ka eelmise loo puhul, soovisin endale tõestada, et partiisid ei pea olema palju, vaid need peavad üksteist täiendama, et saavutada sünergia.

Kuna trummide salvestus oli tehtud varasemalt, siis püüdsin sarnaseid töötluse vahendeid kasutades saavutada kõla, mis ka teistes lugudes esines. Kuna ruum ja mitmed mikrofonid olid samad, siis tundus, et sain sellega edukalt hakkama.

Kuna rütmifaktuur oli kaasakiskuv, siis ei hakanud bassiga liialt eksperimenteerima, vaid toetasin basstrummi rütmikaga harmooniat.

Harmooniapilliks on siin elektrikitarr Fender Stratocaster, mis mängib loo vältel sõrmitsevalt arpedžeerides harmoonia liikumist. Omamoodi hüpnootilisena mõjub lühike kahe löögine *reverbine loop*, mis on justkui loo signatuuriks.

Salmides toetab kitarri lõõts koos kandle käikudega. Lõõtsa akordide vahele tahtsin jätta pausid, et harmoonia hingaks rohkem. Kandle eesmärk oli täita kergete nootidega kõrgemat helispektrit.

Vokaalipartii sai paika alles peale pikka vaagimist. Kui see oli olemas, palusin loo teksti kaasautoril laulda refräänidele ülemised oktaavid juurde. Peale selle lisas ta ka mõningaid taustahääle fraase ja motiive, mis tugevdasid loo emotsiooni. Pidasin ülioluliseks, et vokaaltehnika perspektiivist oleks kasutatud palju *neutrali* õhulist tämbrit, et saavutada soe ja intiimne tunne.

Seda sama intiimset tunnet tahtsin säilitada ka miksi ja efektide valiku juures. Nagu ka loo “Pudelpost” puhul, oli siin muusika loomulikult ja maitsekalt arranžeeritud, mis lasi produktsiooni ja miksi puhul keskenduda balanssidele, saturatsioonile ja dünaamikale.

4.3.6 Allika Veega

Lugu algab elektri- ja akustilise kitarri duubeldatud deetsim intervallidega. Tahtsin erinevate kitarridega laiendada stereo panoraami ja teha harmoonia säravamaks. Elektrikitarril kasutasin refräänides firma Boss FT-2 efekti, mis on olemuselt *auto-wah* efekt. Mängisin kõrgemas registris harmoonia pööordeid, üritades vältida meloodia noote. Sama efektiga mängisin ka osade vahetumisel väikeseid *fil*le. Loo lõpu poole kostub pretensioonitu ja melanhoolne kitarrisoolo, mis esialgu asus refrääni all, kuid muutis loo liiga nukraks. Kuna ei suutnud sellest moonutatud kõlast päris lahti lasta, siis asetasin selle lõppu, kus ka muud pillid veidi vabamalt said hingata.

Salmidesse panin tiheda faktuuri andmiseks pehme süntesaatori arpedžo, millel on esimene löök summutatud, et anda ruumi teistele pillidele. Partii mõte oli toetada instrumentaali ja mitte võtta palju tähelepanu.

Loos on akustilised trummid, mis aeg-ajalt vahelduvad digitaalsete saundidega ning mõnel pool ka täiendavad üksteist. Elektrooniliste sampiltena kasutasin Ableton Live enda helinäiteid, mida vastavalt vajadusele venitasin, tõstsin või moonutasin. Eelrefraänides panin akustilised trummid kinni ja lasin ainult filtreeritud elektroonilistel elementidel kõlada.

Bassi mängides pidasin olulisimaks toetada harmooniat sirgete nootidega. Küll aga on kuulda mõnel pool aktiivsemaid käike ja motiive. Refraäni alla mängisin ka ühe tihedama bassiliini, mille püüdsin miksida rohkem kitarriks, et ta ei võistleks alumise bassipartiiga.

Refräänis toetasin harmooniat kõrgest registrist kandlega, mis pani osa veel enam särama.

Vokaali puhul kasutasin ositi taas Antares Harmony Engine VST efekti, mida on eriti tugevalt kuulda enne refrääne. Lisaks *harmonizer*ile laulsin ka omajagu taustavokaale, et muuta üldpilt täidlasemaks. Tegelesin palju vokaali lõikude ekspluateerimisega, et neid kasutada *fill*idena mujal loo vältel.

Kokkumängu juures oli vaja kavalalt läheneda, et erinevatest “maailmadest” pärit elemendid omavahel sulanduksid. Tuli palju kasutada dünaamilist ekvaiserit Q3 ja olla hoolas panoraami seadmisega.

4.3.7 Ei Loe

Loo puhul oli sihiks sügav atmosfäär ja ürgne alatoon.

Produktsioon formuleerus lugu kirjutades koha peal. Ta toetub kogu raskusega vokaalile ja oluline oli, et selles hetkes püütud emotsiooni mitte ära kaotada.

Toetavaks põhjaks on kontrollitud Cloudrum VST arpedžo, mille automatiseerisin koos laia *pad* saundiga vastavalt soolohääle partiile avanema ja sulguma. See annab loole kontrolli, mis muutub vähe, aga piisavalt, et hoida põnevust.

Harmooniat hoiab LABS MIDI klaver, mida toetab refräänides kõrge ja kajane elektrikitarr.

Bassi funktsioon oli siin toetada harmooniat ning ainult *outro* osas anda endast selgemalt märku kui basskitarr.

Trummid on salvestatud akustiliselt, välja arvatud vaheosa *stomp* stiilis perkussioon, ja sissejuhatuses olev tommi *loop*, mille ehitasin ise ja koondasin ühe *Drum Racki* alla. Loo arenedes lisandub trummikomplektille ka salvestatud *shaker*.

Loos on ka helge kandlefunktsioon, mis oli mõeldud toetama ürgseid rütme ja juhatama osi sisse. Teise etnilise pillina võib siin kuulda pikkvilet, mis annab endast märku üksikutes pausides tuues kuulaja atmosfäärist hetkeks välja.

Vokaal on siin kesksel kohal. Juba alguses on loitsumise sarnane taustahääle peamiseks elemendiks mis salmi toetab. Loos on palju mitmehäälsust ja *fille*, mis seovad loo tervikuks. Lisaks kõigile inimhäälele on ka siin kasutusel *harmonizer* efekt, mis annab loole modernse värvi.

Loo kaasautoriga arutades oli suur hirm, et produktsiooni ja miksi viimistluses kaob esialgne vaimustus. Sestap püüdsin olla miksi juures ettevaatlik ja minimalistlik. Juba laivtrummide lisamine pani loo kõlama võõralt. Astusin seejärel paar sammu tagasi ja hakkasin värkselt uut miksi vormima ning lõpuks jäin üldpildiga rahule.

4.3.8 Kuues Meel

Ka siin soovisin saavutada ürgset ja maalähedast helimaastikku. Lugu võtab ehk kõige paremini kokku albumi kõla, kasutades nii kannelt, lõõtsa kui elektroonilisi pille.

Sissejuhatuses kuuleb kohe lõõtsa, mis kannab terve loo vältel harmooniat. Efektina kasutasin kõrgemas registris ka granuleeritud klaverit, mis lõhub kandilisust ja paneb harmoonia rohkem hingama.

Refäänis liitub olulise kandvusega kannel, mis on olulisel kohal harmooniale punkti panemisel.

Teises salmis tutvustasin hästi kajast *brass* tüüpi süntesaatorit, mis andis teisele salmile vajaliku värskenduse.

Bassiks on selles loos digitaalne satureeritud siinustoon, mis toetab harmooniat ja täidab spektri madalat otsa.

Rütmi elemendid on ainult sãmplid. Neid ei ole ka palju. Mõte oli anda teistele pillidele ruumi, mis oma faktuuridega täiendaksid minimalistlikku rütmiosakonda. Peale sirgete kinolike löökide lisandub refräänides tihedam perkussioon, mis tekitab rõhkude jaotuse tõttu polürütmika tunde. Lisanduvad perkussioonid on hoopis Lääne-Aafrika traditsioonilised pillid Calabash ja Krin. Olen suur etniliste rütmide austaja ja leian ennast tihti kasutamast India, Lähis-Ida, Ladina ja ka Aafrika kultuuride instrumente.

Laulmisel olen siin enda häält ekspluateerinud mitmest küljest. Alguses algav monotoonne kordumine annab helistiku, aga ka toetab soolohäält rütmiliselt. Alguses on kuulda ka lühikest vokaali käiku “Ooo”, mis on lauldud falsetiga ja toodud oktav alla, et saavutada moonutatud ja võõras tämber. Refräänides toetab K. Aaslaid meloodiat pehmete oktavitega. Vokaalidele on lisatud ka palju automatiseeritud *reverbs* ja kajasid, mis kostuvad eriti selgelt eelrefräänis.

Antud lugu kiskus mind juba algusest peale miskipärast väga kaasa. Olin produktsiooniga rahul ja miksiski püüdsin võimendada emotsiooni, mis produktsioonis alguse sai.

4.3.9 Sonata 33

Lugu ja selle fikseeritud vorm sündis klaveri taga umbes viieteistkümne minutiga. Esmane eesmärk oli püüda kirjutada 5/4 taktimõõdus teos nii, et kuulajale ei tunduks see konarlik ega ebaloomulik. Olustikuliselt soovisin loole anda tunde nagu liugleks linnulennult üle Eestimaa rabade ja metsade. Kuna tegu on instrumentaalpalaga, siis sobiks teos hästi mõne kodumaise loodussaate taustale.

Esialgu mängisin referentsiks ja kirjutamise tarbeks ise sisse trummi *loopi* mis aitas ülejäänud arranžeringule keskenduda. Kuna trummarile lihtsamad taktimõõdud pinget ei paku, siis oli ta rõõmuga valmis loole partii mõtlema. Peale naturaalse trummide on kasutusel veel üks *shaker*, aga tundus, et rohkem lugu ei vaja.

Kui trummid olid salvestatud, võtsin basskitarri ning püüdsin harmoonia ja trummidega leida ühisosa, mis täiendaks maitsekalt nii seadet, kui täidaks oma põhilist tugifunktsiooni.

Harmooniaklaverina kasutasin seekord Abletoni enda Grand Piano VST, mis ei ole küll parima kõlaga, aga oma lihtsa ülesehituse tõttu võimaldab hõlpsasti heli karakteristikuid muuta vastavalt vajadusele.

Harmooniat toetab ka salmides lõõts, mis oma resoneeruva tooniga annab mõnusat ülemhelide särinat.

Loos on kasutusel ka elektrikitarr. Refäärnides teotab ta keskmisest registrist harmooniapille liikuvate intervallidega, aga loo vältel on kuulda ka *slide*’iga mängitud lühikesi liikumisi, mis annavad kerge uimasuse ja hõljumise tunde.

Kõrges registris esineb siin kaks pilli. Lugu algab kellamänguga, mille salvestasin ise ja mis mängib loo vältel sisuliselt ülemist oktavit kandlele.

Kui siin loos on mõni soleeriv pill, siis on see kannel. Ta kostab oma särava kõlaga kergelt teistest pillidest läbi ja on väga pika *sustainiga*, mis võimaldab pikki noote hoida. Loo arenedes lisandub kandlele ka alumine oktav, mis muudab muidu pigem õhukese tooni täidlasemaks.

Kuna tegu on ühe naturaalsema kõlaga looga, siis püüdsin ta ka võimalikult akustiliseks jätta, riskides seejuures lugude omavahelise kokku sobivusega.

KOKKUVÕTE

Minu loov-praktilise lõputöö eesmärk oli originaalloomingulise albumi produtseerimine. Produktsioon hõlmas endas tekstide kirjutamist, muusika kirjutamist, salvestamist, produtseerimist ja miksimist.

Ajendiks oli võtta kokku TÜVKA heliproduktsiooni õppe raames saadud teadmised ning need siduda teostega, mis mind kõnetavad. Suur osa lõputööst oli kummardus traditsioonidele integreerides rahvapille modernsete produktsiooni võtetega. Läbivateks rahvapillideks olid suur kannel, lõõts ja pikkvile. Nende jaoks viisin läbi sämpeldamise sessiooni, mille põhjal sain kaardistada nad Ableton Live 11 programmis. Teisteks kasutatavateks naturaalseks pillideks olid akustilised trummid, basskitarr, elektrikitarr, *western* akustiline kitarr, klassikaline kitarr, kellamäng, džembe, sahistid ja inimehäd. Lisaks kasutasin erinevaid tarkvaralisi pille (VST), millega täitsin rolle, mida päris pillidega ei olnud võimalik või sobilik täita.

Kõik lood on kirjutatud kolme aasta jooksul ja võtsid enne lõplikku kuju võtmist mitmeid vorme. Keskendusin hoolega arranžeringute läbi mõtlemisele, instrumentide kasutusele ja nende omavahelistele seadetele. Arranžeerimine ja produktsioon käisid olulisel määral käsikäes. Kõik salvestused peale rahvapillide toimusid mu stuudios Tallinnas. Vabadus kasutada enda ruume oli suureks boonuseks, sest ajahulka ja mahtu, mis töö alla kulus, oleks olnud võimatu koolis läbi viia.

Lõpptulemusena valmis üheksa looga eestikeelne album, mis seob traditsioone ja rahvakultuuri pop- ning elektroonilise muusikaga. Plaat on kavas anda välja 2022. aasta sügisel.

Läbi protsessi sain kasutusele panna kõik oskused, mida oma loome- ja helitehnoloogi karjääri jooksul olen omandanud. Eesmärk sai suur, aga teadsin, et vajan uue loomingu tegemiseks kergelt lisa kohustust. Antud lõputöö tähtaeg oli täpselt vajalik tõuge enda mõtete koondamiseks, uue materjali loomiseks ja teadmiste proovile panemiseks.

KASUTATUD KIRJANDUS

Eesti Regilaulude Andmebaas. 2003. Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiiv. <https://www.folklore.ee/regilaul/andmebaas/> (23.04.2022)

Ronson, M. 2014. How Sampling Transformed Music.
https://www.ted.com/talks/mark_ronson_how_sampling_transformed_music?language=en (02.03.2022)

Rothwell, N. 2010. Live MIDI Control.
<https://www.soundonsound.com/techniques/live-midi-control> (23.04.2022)

Steinberg. 2022. Cubase Pro Operation Manual: Pitch Editing and Time Correction with VariAudio.
https://steinberg.help/cubase_pro/v12/en/Cubase_Pro_12_Operation_Manual_en.pdf, lk 605-636, (02.05.2022)

SUMMARY

The goal of this creative project was to produce an album of original music. In the paper I describe the different aspects of writing, recording, producing and mixing.

The concept was to gather all gained knowledge throughout my studies and integrate it with songs that have a deeply personal background. A large part of the work was an homage to my heritage combining traditional instruments with modern production techniques. Instruments used included a traditional accordion, a grand zither and overtone flute. For these I organised a sampling session so that I could map them in Ableton Live 11 and use them as MIDI instruments when ever necessary. Other natural instruments included drums, bass guitar, electric guitar, western and classical guitar, *glockenspiel*, djembe, shakers and vocals. In addition I used many VST instruments in situations where acoustics fell short or they didn't fit as expected.

All songs were written during three years and had many versions before eventually taking their final form. In depth I focused on creating quality arrangements for parts and songs in general. Arrangement and production was often done together because of intuitive playing and unexpected changes in the vision. All recordings except the sampling session were done at my personal studio in Tallinn. Using my own space gave me the freedom to put as much time in as necessary, which became crucial factor in the end.

The end result is an LP album consisting of nine songs, which contain a rework of an archive recording from 1931, a remix, an instrumental piece and other six original tracks. The album ties traditions and ethnic culture with pop and electronic music. It is scheduled to be released in September of 2022.

Through the process I managed to apply all skills I've gathered during my sound engineer and songwriter career as well as knowledge gained at TÜVKA. The goal became more ambitious over time but I needed the deadline to focus my song ideas, create new material and test my abilities.

LIHTLITSENTS

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Taavi Paomets

1. 1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose
“**Avoid Dave - Etnotroonika LP**”,
mille juhendaja on **Johannes Lõhmus**, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda
säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse
kehtivuse lõppemiseni.
1. 2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele
kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi
DSpace kaudu Creative Commons litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab
autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning
keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse
kehtivuse lõppemiseni.
1. 3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka
autorile.
1. 4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute
intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Taavi Paomets

11.05.2022